

T.C.
UYU MAZLIK MAHKEMES

ESAS NO : 2020/660
KARAR NO : 2021/80
KARAR TR : 01/03/2021

ÖZET: Davacıların payda ı oldu u ta ınmaza kamula tırmasız el atıldı ından bahisle ta ınmazın de erine kar ılıklı imdilik 2.000 TL'nin yasal faizi ile birlikte ödenmesi istemiyle açılan davanın, **DAR YARGI YER NDE** çözümlenmesi gerekti i hk.

KARAR

Davacılar : H.E. M RASÇILARI

1-H.S.

2- .E.

Vekili : Av. B.K.

Davalı : Altında Belediye Ba kanlı ı

Vekili : Av. M.A.

I. DAVA KONUSU OLAY

1.Davacılar vekili, davacıların payda ı oldu u Ankara li, Altında lçesi, Turan Mahallesi, 600 ada, 3 parsel sayılı ta ınmaza (arsa ve üzerindeki yapı ve mü temilat) kamula tırmasız el atıldı ından bahisle arsa bedeli için 1.000 TL, üzerindeki yapı için 1.000 TL olmak üzere toplam 2.000 TL tazminatın yasal faizi ile birlikte ödenmesi istemiyle adli yargı yerinde dava açmı tır.

2. Davalı vekili, süresi içinde verdi i cevap dilekçelerinde, davanın idari yargı yerinde çözülmesi gerekti inden bahisle görev itirazında bulunmu lardır.

II. UYU MAZLI A L K NBA VURU SÜREC

A. Adli Yargıda

3. **Ankara 28. Asliye Hukuk Mahkemesinin 04/12/2019 tarihli ve E.2019/172 sayılı kararı ile,** davalı Kayseri Büyük ehir Belediye Ba kanlı ı vekilinin yargı yoluna yönelik itirazlarının reddine karar verilmi tir.

4. Davalı Altında Belediye Ba kanlı ı vekili tarafından, süresi içinde verilen dilekçe ile olumlu görev uyu mazlı ı çıkarılması istemiyle ba vuruda bulunulması üzerine dilekçe, dava dosyası ile birlikte Danı tay Ba savcılı ı'na gönderilmi tir.

B. Olumlu Görev Uyu mazlı ı Çıkarılmasına li kin Danı tay Ba savcılı ı Talebi

5. Uyu mazlıkta, Asliye Hukuk Mahkemesince yerinde yaptırılan ke if ve bilirki i incelemesi sonucunda düzenlenen biliri i raporunda, davaya konu ta ınmaz üzerinde taban oturumu 35 m2'lik 2 katlı harap bir yapının bulundu u, söz konusu yapıya fiili el atma durumunun bulunmadı ının tespit edildi i, kentsel sit alanı kapsamında yapılan uygulamalarla bölgede ya am ko ullarının ortadan kalktı ı, çevresindeki evlerin tamamının yıkıldı ı, yolların ve telefon, elektrik, su hatlarının kesildi inden bahisle ta ınmazdan yararlanma imkanlarının kalmadı ı öne sürülerek zararın tazmini istenildi inden davanın, davalı idarece yürütülen faaliyetler nedeniyle u ranıldı ı belirtilen zararlardan, dolayısıyla idari eylemlerden kaynaklanan tazminat talebiyle açıldı ı sonucuna ula ıldı ı; bu durumda, davanın, 2577 sayılı dari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesinin 1. fıkrasının (b) bendinde yer alan " *dari eylem ve i lemlerden dolayı ki isel hakları do rudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları,*" hükmü gere ince idari yargı yerinde görülmesi gerekti i gerekçesiyle; olumlu görev uyu mazlı ı çıkarılmasına ve dosyanın Uyu mazlık Mahkemesine gönderilmesine, karar vermi tir.

III. BA SAVCILIK DÜ ÜNCES

6. Uyu mazlık Mahkemesi Ba kanlı ınca, 2247 sayılı Kanun'un 13. maddesine göre Yargıtay Cumhuriyet Ba savcısı'nın da yazılı dü üncesi istenilmi tir.

7. Olayda, imar planının uygulaması sonucu kamula tırmasız el atma nedeniyle ta ınmazın bedelinin ödenilmesi gerekti inin iddia edildi i ve davanın konusunun davalı idarece 3194 sayılı Kanun uyarınca kamu gücü kullanılarak tek yanlı irade ile yapılan imar planlarında yer alan davacıya ait ta ınmazın bedelinin tazminine ili kin bulundu u, ta ınmaza fiilen el atılmamı oldu u anla ılmı olup, belirtilen duruma göre, imar planı ve buna dayalı imar uygulaması sonucunda u ranılan zararın tazminine yönelik bulunan davanın, 2577 sayılı dari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2/1.b maddesinde yer alan "*idari eylem ve i lemlerden dolayı ki isel hakları do rudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları*" kapsamında idari yargı yerince çözümlenmesi gerekti i, Uyu mazlık Mahkemesinin 10/04/2017 tarihli ve E.2017/146, K.2017/219 sayılı kararında da benzer hususların vurgulandı ı gerekçesiyle; Danı tay Ba savcılı ının 2247 sayılı Kanun'un 10. maddesi gere ince yapmı oldu u ba vurunun kabulü ile Ankara 28. Asliye Hukuk Mahkemesinin 04/12/2019 tarihli ve E.2019/172 sayılı görevlilik kararının kaldırılmasına karar verilmesi gerekti i yolunda dü ünce vermi tir.

IV. LG L HUKUK

A. Mevzuat

8. Anayasanın 125. maddesi öyledir:

" *darenin her türlü eylem ve i lemlerine kar ı yargı yolu açıktır. (Ek hüküm: 13/8/1999-4446/2 md.) Kamu hizmetleri ile ilgili imtiyaz artla ma ve sözle melerinde bunlardan do an uyu mazlıkların milli veya milletlerarası tahkim yoluyla çözümlenmesi öngörülebilir. Milletlerarası tahkime ancak yabancılık unsuru ta ıyan uyu mazlıklar için gidilebilir.*

(...) (Ek cümle: 7/5/2010-5982/11 md.) (...) [68] Yüksek Askerî ûranın terfi i lemleri ile kadrosuzluk nedeniyle emekliye ayırma hariç her türlü ili ik kesme kararlarına kar ı yargı yolu açıktır.

dari i lemlere kar ı açılacak davalarda süre, yazılı bildirim tarihinden ba lar.

(De i ik birinci cümle: 7/5/2010-5982/11 md.) Yargı yetkisi, idarî eylem ve i lemlerin hukuka uygunlu unun denetimi ile sınırlı olup, hiçbir surette yerindelik denetimi ekinde kullanılamaz. Yürütme görevinin kanunlarda gösterilen ekil ve esaslara uygun olarak yerine getirilmesini kısıtlayacak, idari eylem ve i lem niteli inde veya takdir yetkisini kaldıracak biçimde yargı kararı verilemez.

dari i lemin uygulanması halinde telafisi güç veya imkansız zararların do ması ve idari i lemin açıkça hukuka aykırı olması artlarının birlikte gerçekleşmesi durumunda gerekçe gösterilerek yürütmenin durdurulmasına karar verilebilir.

Kanun, ola anüstü hallerde, (...)[69] seferberlik ve sava halinde ayrıca milli güvenlik, kamu düzeni, genel sa lık nedenleri ile yürütmenin durdurulması kararı verilmesini sınırlayabilir.

dare, kendi eylem ve i lemlerinden do an zararı ödemekle yükümlüdür."

9. 2577 sayılı dari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesi öyledir.

"(De i ik: 10/6/1994-4001/1 md.) dari dava türleri unlardır:

a) (ptal: Anayasa Mahkemesinin 21/9/1995 tarihli ve E:1995/27, K:1995/47 sayılı kararı ile; Yeniden Düzenleme: 8/6/2000-4577/5 md.) darî i lemler hakkında yetki, ekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları,

b) dari eylem ve i lemlerden dolayı ki isel hakları do rudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları,

c) (De i ik: 18/12/1999-4492/6 md.) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz artla ma ve sözleşmelerden do an uyu mazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyu mazlıklara ili kin davalar.

2. dari yargı yetkisi, idari eylem ve i lemlerin hukuka uygunlu unun denetimi ile sınırlıdır. dari mahkemeler; yerindelik denetimi yapamazlar, yürütme görevinin kanunlarda ve Cumhurba kanlı ı kararnamelerinde gösterilen ekil ve esaslara uygun olarak yerine getirilmesini kısıtlayacak, idari eylem ve i lem niteli inde veya idarenin takdir yetkisini kaldıracak biçimde yargı kararı veremezler."

B. Yargı Kararları

10. Genel kabul do rultusundaki Yargıtay çtihadı Birle tirme Kurulunun 11/02/1959 tarihli ve E.1958/17, K.1959/15 sayılı kararının, III. Bölümünde;

" stimlâksiz el atma halinde amme te ekkülü stimlâk Kanununa uygun hareket etmeden ferdin malını elinden alını olmasi sebebiyle kanunsuz bir harekette bulunmu durumdadır. Ve bu bakımdan dava Medeni Kanun hükümlerine giren mülkiyete tecavüzün önlenmesi veya haksız fiil neticesinde meydana gelen zararın tazmini davasıdır. Ve bu bakımdan adliye mahkemesinin vazifesi içindedir.

Bundan ba ka, bir amme te ekkülü tarafından bir tesisin yaptırılması sırasında Devlet malı olmayan yerlerden toprak alınması veya böyle yerlere toprak veya moloz yı ılması neticesinde meydana gelen zararların tazmini davası da ba kasının malına amme te ekkülünün diledi i gibi el atma hakkı bulunmadı ı ve plan ve projelere ve artnamelere ba kasının malına ihtiyaca göre el atılabilmesini gerektirecek esaslar konulamayaca ı cihetle, haksız fiilden do an bir tazminat davası sayılır.

Yapılan i lerin plan veya projeye aykırı olarak yapılması hali de idari karara aykırı bir hareket bulunması itibariyle yine idari kararın tatbiki olan bir fiil sayılamaz ve bu bakımdan bu iddia ile açılmış bir dava haksız fiilden do an bir davadan ibaret olacaktır.

Bu bentte anılan davalar, içtihadı birle tirme kararının dı nda kaldıklarından kararın bunlara ümülü yoktur" denilmektedir.

V. NCELEME VE GEREKÇE

A. İlk inceleme

11. Uyu mazlık Mahkemesinin Celal Mümtaz AKINCI'nın ba kanlı ında, Üyeler ükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 01/03/2021 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi gere ince davalı idare vekilinin, anılan Kanun'un 10/2 maddesinde öngörülen yöntemine uygun olarak yaptı ı görev itirazının reddedilmesi ve 12/1. maddede belirtilen süre içinde ba vuruda bulunması üzerine Danı tay Ba savcısınca, 10. maddede öngörülen biçimde, olumlu görev uyu mazlı ı çıkarıldı ı anla ılmaktadır. Usule ili kin herhangi bir noksanlık bulunmadı ından do an görev uyu mazlı ının esasının incelenmesine oy birli i ile karar verildi.

B. Esasın ncelenmesi

12. Raportör-Hakim Gülen AKAR PEHL VAN'ın, davanın çözümünde idari yargının görevli oldu u yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Ba savcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil brahim Ç FTÇ ile Danı tay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli oldu u yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gere i görü ülüp dü ünüldü:

13. Dava, davacıların payda ı oldu u Ankara li, Altında İçesi, Turan Mahallesi, 600 ada, 3 parsel sayılı ta ınmaza kamula tırmasız el atıldı ından bahisle ta ınmazın de erine kar ılık imdilik 2.000 TL'nin yasal faizi ile birlikte ödenmesi istemiyle açılmış tır.

14. darenin yürütmekle yükümlü bulundu u kamu hizmetine ili kin olarak uygulamaya koydu u plan ve projeye göre meydana getirdi i yol, kanal, baraj, su yolları, su ebekesi gibi tesislerin kurulması, i letilmesi ve bakımı sırasında ki ilere verdi i zararların tazmini istemiyle açılacak davaların görüm ve çözümünün, idari eylem ve i lemlerden dolayı ki isel hakları muhtel olanlar tarafından açılacak tam yargı davaları kapsamında yargısal denetim yapan idari yargı yerine ait oldu u; idarece herhangi bir ayni hakka müdahalede bulunuldu u; özel mülkiyete konu ta ınmaza kamula tırmasız el atıldı ı veya plan ve projeye aykırı i görüldü ü iddiasıyla açılacak müdahalenin men'i ve meydana gelen zararın tazmini davalarının ise, mülkiyete tecavüzün önlenmesine ve haksız fiillere ili kin özel hukuk hükümlerine göre adli yargı yerince çözümlenece i, yerle ik yargısal içtihatlarla kabul edilmi bulunmaktadır.

15. Dosyanın incelenmesinden, davacıların payda ı oldu u Ankara li, Altında İçesi, Turan Mahallesi, 600 ada, 3 parsel sayılı ta ınmazın Kentsel Sit Alanı sınırları içinde kaldı ı, Bakanlar Kurulunun 22/06/2015 tarihli, 2015/7872 sayılı kararı ile belirlenen Ulus Tarihi Kent Merkezi Yenileme alanı sınırı dı ında kalan alana yönelik Ankara II Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 27/07/2015 tarihli ve 1484 sayılı kararı ile belirlenen Ankara II Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 12/07/2018 tarihli ve 3350 sayılı kararı ile bir yıl uzatılmasına karar verilen Geçİ Dönemi Koruma Esasları ve Kullanma artlarının geçerli oldu u, Altında Belediye Encümeninin 26/04/2014 tarihli ve 361 sayılı kararı ile ta ınmazın kamula tırılmasına karar verildi i, ancak davacılarla uzla ma sa lanamadı ı, Ankara 9. Asliye Hukuk Mahkemesine açılan kamula tırma bedelinin tespiti ve tescili davasının takip edilmemesi nedeniyle açılmamı sayılmasına karar verildi i, dava konusu ta ınmazın çevresindeki evlerin tamamının yıkıldı ı, yolların kullanılamaz hale geldi i, telefon, elektrik, su hatlarının kesildi i, ta ınmazdan yararlanma ve kullanma imkanının kalmadı ı ileri sürülerek zararın tazmini istemiyle dava açıldı ı anla ılmı tır.

16. Olayda, Asliye Hukuk Mahkemesince yerinde yaptırılan ke if sonucunda düzenlenen bilirki i raporunda, davaya konu ta ınmaz üzerinde taban oturumu 35 m2'lik 2 katlı harap bir yapının bulundu u, söz konusu yapıya fiili el atma durumunun bulunmadı ının tespit edildi i, kentsel sit alanı kapsamında yapılan uygulamalarla bölgede ya am ko ullarının ortadan kalktı ı, çevresindeki evlerin tamamının yıkıldı ı, yolların ve telefon, elektrik, su hatlarının kesildi inden bahisle ta ınmazdan yararlanma imkanlarının kalmadı ı öne sürülerek zararın tazmini istenildi i açıktır.

17. Anayasanın 125 inci maddesinin son fıkrasında, idarenin kendi eylem ve i lemlerinden do an zararı ödemekle yükümlü oldu u kurala ba lanmı olup, bununla birlikte idarenin yürütmekle görevli oldu u bir hizmetin kurulu unda, düzenleni inde veya i leyi inde nesnel nitelikli bozukluk, aksaklık veya bo luk olarak tanımlanabilen hizmet kusurunun hizmetin kötü i lemesi veya hiç i lememesi hallerinde gerçekte ti i ve bunun idarenin tazmin yükümlülü ünün do masına yol açtı ında ku ku bulunmamaktadır.

18. Bu durumda davacıların iddiaları ve dosyada bulunan bilirki i raporları dikkate alınarak, davanın, idarenin görevinde olan kamu hizmetini yürüttü ü sıradaki eyleminden veya eylemsizli inden do an zararın giderilmesine yönelik olarak açıldı ının kabulü gerekir.

19. Kamu hizmetinin, yöntemine ve hukuka uygun olarak yürütülüp yürütülmedi inin; kamu yararına uygun ekilde i letilip i letilmedi inin; hizmet kusuru ya da ba ka bir nedenle idarenin sorumlulu u bulunup bulunmadı ının yargısal denetiminin, yukarıda sözü edilen mevzuat hükümleri uyarınca idari yargı yerlerince yapılaca ı açıktır.

20. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak; Danı tay Ba savcısı'nca yapılan ba vurunun kabulü ile davalı vekilinin görev itirazının reddine ili kin Ankara 28. Asliye Hukuk Mahkemesinin 04/12/2019 tarihli ve E.2019/173 sayılı kararının kaldırılması gerekmi tir.

VI. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde DAR YARGININ GÖREVL OLDU UNA,

B. Danı tay Ba savcısınca yapılan ba vurunun kabulü ile davalı vekilinin görev itirazının reddine ili kin Ankara 28. Asliye Hukuk Mahkemesinin 04/12/2019 tarihli ve E.2019/173 sayılı KARARININ KALDIRILMASINA,

01/03/2021 tarihinde, OY B RL LE KES N OLARAK karar verildi.

Ba kan
Celal Mümtaz
AKINCI

Üye
ükürü
BOZER

Üye
Mehmet
AKSU

Üye
Biol
SONER

Üye
Aydemir
TUNÇ

Üye
Nurdane
TOPUZ

Üye
Ahmet
ARSLAN